

Deres ref.:
Ola Brevig

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/6554
Saksbehandler:
Rune Aasheim

Revisjonsrapport: Revisjon ved Noretyl AS

Kontrollnummer: 2014.027.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Ola Brevig

Fra Miljødirektoratet:
Rune Aasheim

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Berit Ellefsen Gjerstad
Marit Jerpseth

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Noretyl AS under sluttmøtet den 8. mai 2014. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 6.-8. mai 2014. Rapporten er å anse som endelig.

Miljødirektoratet avdekket fire avvik og ga to anmerkninger under revisjonen.

Avvik:

- Utslippene av NO_x til luft fra dampkjelene gir ofte konsentrasjoner over grensen i tillatelsen når det er minimum gasslast på kjelene.
- Beskrivelsen av virksomhetens måleprogram mangler begrunnelse for valgt frekvens for noen av de manuelle målingene.
- Virksomhetens internkontroll er mangelfull når det gjelder REACH og annet aktuelt kjemikalierregelverk.
- Flere av sikkerhetsdatabladene er ikke oppdaterte og har mangler.

Anmerkninger:

- Miljørisikoanalysen omfatter ikke alle hendelser som kan gi forurensning av ytre miljø. Analysen benyttes i liten grad som grunnlag for HMS-planer.
- Merkingen av enkelte kjemikalier kan forbedres.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Noretyl AS må sende en skriftlig bekreftelse innen 1. september 2014 som dokumenterer at avvikene er rettet.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

2. juni 2014	Rune Aasheim		Einar Knutsen
dato	kontrollør	Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Telemark ved miljøvernavdelingen
- Bamble kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: NORETYL AS	
Organisasjonsnr.: 975108155	Eies av: 982726387
Bransjenr. (NACE-kode): 20.140 - Produksjon av andre organiske kjemiske råvarer	

Kontrollert enhet

Navn: NORETYL AS	Anleggsnr: 0814.0019.01
Kommune: Bamble	Fylke: Telemark
Anleggsaktivitet: Kjemisk industri	Gebysats: 3
Tillatelse gitt: 28. juni 2004	Sist endret: 12. januar 2012

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema

- internkontroll
- risikovurdering
- utslippskontroll
- storulykke
- kjemikaliehåndtering
- klassifisering, merking og emballering
- sikkerhetsdatablader
- REACH

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Noretyl AS plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må virksomheten innen 1. september 2014 sende følgende dokumentasjon:

- En handlingsplan som viser hvordan avvik 1 vil bli utbedret.
- En skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik 2, 3 og 4 er rettet.

Vi ber om at dere sender svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet ved Rune Aasheim.

4. Gebyr for revisjonen

Noretyl AS er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 3 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 14. januar 2014). Dette betyr at dere skal betale kr. 83 100,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn).

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Klima- og miljødepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 2. juni 2014. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Utslippene av NO_x til luft fra dampkjelene gir ofte konsentrasjoner over grensen i tillatelsen når det er minimum gasslast på kjelene.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Noretyl AS, punkt 4.2 «Krav til utslipp fra dampkjeler»

Kommentarer:

Tillatelsen, pkt 4.2 inneholder krav om at utslippet fra dampkjelene skal være maksimalt 300 mg/Nm³ når gass benyttes som brensel. Målingene av NO_x-utslippet i 2013-14 viser at denne grenseverdien ofte har blitt overskredet når det er minimum gasslast på kjelene.

Noretyl AS har gjort følgende tiltak i 2013-14 for å redusere konsentrasjonene av NO_x:

- Utskifting av brennerdyser på en av dampkjelene. Utført i februar 2014
- Endringer i styringssystemet for regulering av gass- og luftmengder til dampkjelene. Gjennomført i mars 2014.

Virksomheten har planlagt å gjennomføre et prosjekt i samarbeid med en ekstern konsulent, med målsetting å finne metoder for reduksjon av NO_x-konsentrasjonene i utslippet fra dampkjelene. Varigheten av prosjektet er foreløpig ikke avklart.

Avvik 2

Beskrivelsen av virksomhetens måleprogram mangler begrunnelse for valgt frekvens for noen av de manuelle målingene

Avvik fra:

Endrede krav til utslippskontroll fra 1.januar 2012, varslet i brev datert 10. desember 2010 fra Miljødirektoratet.

Kommentarer:

Miljødirektoratet stilte fra 1. januar 2012 strengere krav til utslippskontrollen til landbasert industri. Kravene ble varslet i brev fra Miljødirektoratet datert 10. desember 2010 og erstatter punktet om utslippskontroll i virksomhetenes tillatelser.

Virksomhetenes måleprogram skal blant annet beskrive og begrunne valg av frekvens for utslippsmålinger, og virksomhetene skal velge målefrekvenser som sikrer at målingene blir representative.

Noretyl AS har beskrevet måleprogrammet i dokumentet «Kontrollprogram for miljø ved Noretyl, dokument 2.17 Håndbok Driftskontrollprogram for miljø» og tilhørende vedlegg.

Virksomheten gjennomfører kontinuerlige målinger til luft av utslippskomponentene NO_x, SO₂, CO og støv. Manuelle prøvetakinger og analyser gjennomføres av NO_x, CO og NMVOC til luft og av komponentene TOC, fenol, sulfid og NaOCl til vann. Målefrekvensen for de manuelle målingene er månedlig for NO_x, daglig for TOC, ukentlig for sulfid, to ganger pr. uke for fenol og to ganger pr. år for NMVOC.

Målefrekvensen skal velges slik at måleresultatene gir middelveidier som er representative for utslippene, jf. endrede krav til utslippskontroll fra 1. januar 2012. Noretyl AS har i måleprogrammet angitt at de valgte målefrekvensene i målingene er akseptable, men mangler begrunnelser for akseptene for alle de manuelle målingene unntatt NMVOC og fenol. Begrunnelsene kan lages på grunnlag av måleresultater som viser variasjonen i utslippene og vurderinger/beregninger av måleusikkerheten. Hvis utslippene varierer mye, må det tas flere målinger enn om variasjonen er mindre. I tillegg må det tas flere prøver hvis usikkerheten i målingene er stor.

Avvik 3

Virksomhetens internkontroll er mangelfull når det gjelder REACH og annet aktuelt kjemikalierregelverk

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 pkt 1, 5-7

Kommentarer:

Internkontrollen skal sikre at virksomheten har kjennskap til krav i kjemikalierregelverket og har nødvendige rutiner som sikrer at kravene blir overholdt. Internkontrollforskriften gir bestemmelser om hva HMS-arbeidet består i og hva som skal dokumenteres skriftlig.

Noretyl AS har utarbeidet prosedyren "Håndtering av kjemikalier i Noretyl". Her er det angitt at HMS/Tilsynsavdelingen skal følge opp merking av kjemikalier, deklarerer til Produktregisteret og utarbeidelse av sikkerhetsdatablader. Det er i tillegg en prosedyre for Noretyls laboratorium som omhandler bestilling og mottaksrutiner.

Internkontrollen til Noretyl AS har følgende mangler i forhold til overholdelse av kjemikalierregelverket:

- Mangelfulle konkrete rutiner for deklarerer til Produktregisteret, utarbeiding av sikkerhetsdatablad og merking av kjemikalier.
- Manglende skriftlige rutiner og oversikt over virksomhetens plikter som produsent og etterfølgende bruker i henhold til REACH.
- Mangelfull kunnskap om sentrale krav i REACH, for eksempel følgende lister over farlige stoffer som virksomheter i Norge må forholde seg til:
 - o REACH vedlegg XVII om stoffer med restriksjoner/reguleringer
 - o REACH vedlegg XIV om stoffer som er forbudt og hvor det må søkes godkjenning for å kunne få lov å bruke
 - o REACH kandidatliste over svært bekymringsfulle stoffer som blir vurdert for oppføring i vedlegg XVII eller XIV

Noretyl AS benytter REACH-ekspertise hos INEOS-konsernets bedrift i England, som blant annet har registrert fem stoffer for Noretyl AS i ECHA i henhold til kravene i REACH. Selv om Noretyl AS benytter ekspertise i England, må virksomheten i Norge ha kunnskap og rutiner som sikrer at de følger kravene i REACH.

Avvik 4

Flere av sikkerhetsdatabladene er ikke oppdaterte og har mangler

Avvik fra:

- Forordning (EF) nr.1907/2006 om REACH, art 31 og vedlegg II, jf. forskrift av 30. mai 2008 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier.
- Forordning 453/2010 (revidert vedlegg II)

Kommentarer:

Alle sikkerhetsdatablader (SDS) skal være i overensstemmelse med kravene i REACH, jf. forordning 453/2010. De siste endringene fra mai 2010 ble implementert i Norge i april 2013. Vedlegg II beskriver hva SDS skal inneholde.

I prosedyren "Håndtering av kjemikalier i Noretyl" har virksomheten angitt at sikkerhetsdatablad i hovedsak skal oppdateres hvert 3 år. Noretyl AS utarbeider noen av SDS selv. Andre SDS er utarbeidet av INEOS-konsernets bedrift i England, blant annet SDS for de fem kjemikaliene som er registrert i REACH.

Flere av SDS er eldre enn 3 år, de fleste er utarbeidet i 2008. Stikkprøvekontroll av enkelte avsnitt i SDS under revisjonen viste følgende mangler i forhold til kravene:

- Informasjon om **norsk** nødnummer til Giftinformasjonen i avsnitt 1.4. Nødnummeret manglet i SDS for bruktlut, pyrolysetjære og pyrolyseolje. Det er **ikke** tilstrekkelig med et utenlandsk nødnummer som angitt i SDS for Ethylene og Pyrolysis Gasoline
- Registreringsnummer fra produktregisteret er oppført i pkt 1 for flere produkter. Nummeret skal stå i avsnitt 15.1.
- I avsnitt 2 "Fareidentifikasjoner" skal farene ved stoffet eller stoffblandingen og nødvendige advarsler forbundet med de nevnte farene, beskrives. Klassifisering og merking av stoffet eller stoffblandingen skal stå her. Stoffet skal etter 1.12.2010 klassifiseres og merkes i henhold til CLP-regelverket, jf. forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger. Stoffblandinger har frist til 1.6.2015.

- I avsnitt 12 "Økologiske opplysninger" skal det for kjemikalier som er miljøfareklassifisert, stå økotoksiske opplysninger. Disse opplysningene mangler for bruktlut, pyrolyseolje og pyrolysetjære. For miljøklassifiserte blandinger skal det angis data på komponentene som bidrar til klassifiseringen. Dersom data for enkeltstoffer i en stoffblending ikke finnes, skal det angis en grunn for det.
- Avsnitt 15 "Opplysninger om bestemmelser" skal inneholde opplysninger om andre relevante regelverk. Her kan for eksempel avfallsforskriften angis hvis den ikke allerede er nevnt under avsnitt 13 "Disponering". I SDS for Ethylene og Pyrolysis Gasoline er nasjonale tyske forskrifter satt opp. Disse er ikke relevante for Norge.
- I avsnitt 16 "Andre opplysninger" står det i SDS for Etylene og Pyrolyse Gasoline "Ansvarsfraskrivelse" som overskrift. Det er ikke anledning til å fraskrive seg ansvar for informasjonen som er oppgitt i SDS. Alternativt kan det stå at informasjonen er gitt på bakgrunn av våre nåværende kunnskaper. Overskriften i avsnitt 16 må endres til eksempelvis "Andre opplysninger".

Miljødirektoratet har bare gjennomført stikkprøvekontroll av enkelte avsnitt i virksomhetens SDS. Noretyl AS må sikre at det er tilstrekkelig opplysninger i SDS for alle sine produkter og at SDS er i overensstemmelse med kravene i REACH.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Miljørisikoanalysen omfatter ikke alle hendelser som kan gi forurensning av ytre miljø. Analysen benyttes i liten grad som grunnlag for HMS-planer

Kommentarer:

Internkontrollforskriften, § 5 punkt 6 inneholder krav om at virksomheter skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Sist oppdaterte miljørisikoanalyse for Noretyl AS er datert 18. desember 2007. Under revisjonen opplyste virksomheten at miljørisikoanalysen i liten grad blir brukt som grunnlag for utarbeidelsen av årlige HMS-planer. I miljørisikoanalysen fra 2007 er følgende **ikke** inkludert:

- hendelser som gir utslipp av forurensning til luft
- utslipp i forbindelse med båtaktiviteter på kaia

Anmerkning 2

Merkingen av enkelte kjemikalier kan forbedres

Kommentarer:

Enkelte av de lagrede kjemikaliene på Noretyl AS er mangelfullt merket med faresymboler:

- Tank IKM A-853N: To beholdere står oppå hverandre. Virksomheten opplyste at det var samme innhold i beholderne. Den nederste beholderen er merket med advarselssymbolet "etsende", mens den andre er merket med Andreaskors og "irriterende". Ifølge sikkerhetsdatabladet skal produktet merkes med symbolet "etsende".
- Svovelsyrebeholder T 8303: Beholderen er merket "Svovelsyre", men mangler faresymbol.

Det er viktig at de som kommer i kontakt med kjemikaliene får best mulig informasjon om farene ved kjemikaliene.

8. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Åpningsmøte 6. mai 2014: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner i perioden 6.-8. mai 2014.
 - 11 personer ble intervjuet
 - befaringer til følgende steder:
 - utslippssteder, målesteder og måleinstrumenter for utslipp til luft og vann
 - lagerområder for kjemikalier
 - tankanlegg
- Avsluttende møte 8. mai 2014: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om begrensnig i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften)
- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensnig av kjemikalier (REACH)
- Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet
- Pålegg/vedtak i korrespondanse mellom virksomheten og Miljødirektoratet

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensnig av kjemikalier (REACH)
- Kandidatlisten (REACH)
- REACH vedlegg XVII (begrensninger)
- REACH vedlegg XIV (godkjenninger)
- Endrede krav til utslippskontroll, gjeldende fra 1. januar 2012

Brosjyrer/infoark utdelt:

- Faktaark: "CLP - klassifisering og merking"
- Faktaark: "Deklareringsplikt på farlige kjemikalier"
- Infoark: "Faresymboler til merking"
- Faktaark: "Standard for sikkerhetsdatablad"
- Faktaark: "Utvidet sikkerhetsdatablad - hva betyr det for brukere av kjemikalier?"

- Faktaark: "Substitusjonsplikten"
- Faktaark: "Lister over svært skadelige kjemiske stoffer"
- Klassifisering og merking i CLP; folder om CLP
- "Det er bedre å lære av en feil enn å gjenta den", infobrosjyre fra tilsynsetatene om avvikshåndtering
- "Kontroll med risiko gir gevinst" infobrosjyre fra tilsynsetatene om risikohåndtering

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved Noretyl AS, 6.-8. mai 2014

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
HMS-sjef	X	X	X
Administrerende direktør	X	X	X
HMS-ingeniør	X	X	X
Driftssjef	X	X	X
Skiftleder	X	X	X
Hovedverneombud	X		X
Laboratorieleder	X	X	X
Fagansvarlig automasjon			X
Analyse tekniker		X	
Driftssjef		X	
HMS-ingeniør		X	X
Driftsingeniør		X	
Vedlikeholdsingeniør		X	

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:

Rune Aasheim, revisjonsleder
Berit Ellefsen Gjerstad, revisor
Marit Jerpseth, saksbehandler

Dokumentunderlag for Miljødirektoratets revisjon ved Noretyl AS, 6.-8. mai 2014

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende (for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling):

- Organisasjonsplan for Noretyl AS
- Følgende stillingsinstruksjer:
 - HMS-sjef
 - HMS-ingeniør
 - Driftssjef
 - Vedlikeholdssjef
 - Skiftleder
- Miljørisikoanalyse for Noretyl, datert 18. desember 2007
- Prosedyre "Kontrollprogram for miljø i Noretyl", datert 3. april 2014
- Prosedyre "Utslippskontroll - kvalitetssikring/usikkerhetsvurderinger", datert 7. mai 2014
- Prosedyre "Avviksbehandling i Noretyl", datert 2. september 2013
- Handlingsplan HMS for 2013 og 2014
- Sikkerhetsrapport, datert 21. mars 2013
- Rapporter fra interne revisjoner i 2013 og 2014
- Arbeidsbeskrivelse for analysatorer for kontinuerlige målinger av utslipp til luft
- Referat fra ledelsens gjennomgåelse 2013